SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:439

av Johanna Rantsi (M)

Automatisk registrering av förvaltarskap hos Lantmäteriet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en automatisk registrering av förvaltarskap hos Lantmäteriet när förvaltarskapet omfattar fast egendom, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Ett förvaltarskap enl. FB 11:7 syftar till att skydda personer som av olika anledningar inte själva har förmåga att ta hand om sina ekonomiska eller personliga angelägenheter och där man bedömt att det inte är tillräckligt att tillförordna god man enl. FB 11:4. Det handlar om att säkerställa att den enskildes rättigheter och tillgångar tas till vara på ett tryggt och rättssäkert sätt. Skyddet omfattar inte enbart bankmedel och värdepapper, utan kan i lika hög grad handla om fast egendom.

När en tingsrätt beslutar om förvaltarskap får förvaltaren, inom ramen för sitt uppdrag, rätt att företräda den enskilde och förvalta dennes egendom. I många fall för att skydda egendom som annars riskerat att förstöras eller förloras. Trots detta registreras inte automatiskt uppgiften om förvaltarskap i Lantmäteriets fastighetsregister.

Enligt nuvarande regelverk kan en förvaltare anmäla till Lantmäteriet att ett förvaltarskap har beslutats och att det omfattar en viss fastighet på en särskilt avsedd blankett för ändamålet. Till anmälan ska ett beslut från domstol eller överförmyndare bifogas som styrker förvaltarskapets omfattning, ett så kallat registerutdrag om ställföreträdarskap. Därefter kan en särskild anteckning göras i fastighetsregistrets inskrivningsdel. Det krävs således ett separat administrativt moment som riskerar att förbises eller fördröjas. Det kan innebära att uppgifter om en fastighetsägares begränsade rättsliga handlingsförmåga inte framgår av fastighetsregistret, trots att ett förvaltarskap redan har beslutats.

Det är angeläget att skyddet för fast egendom är lika väl fungerande som skyddet för andra ekonomiska tillgångar. När kreditinstitut får kännedom om ett förvaltarskap kan de vidta åtgärder för att säkerställa att den enskildes tillgångar hanteras i enlighet med beslutet. Motsvarande information bör på ett enkelt och rättssäkert sätt kunna nå Lantmäteriet när förvaltarskapet omfattar fast egendom.

En möjlig lösning är att uppgifter om förvaltarskap automatiskt överförs till Lantmäteriet från ansvarig myndighet när ett beslut fattas eller registreras. En annan möjlighet är att Lantmäteriet ges förutsättningar att inhämta och kontrollera uppgifterna genom befintliga register och informationssystem. Den nya regleringen om ställföreträdarregister bör beaktas i detta arbete. En sådan ordning skulle minska administrationen för förvaltare, förbättra informationsutbytet mellan myndigheter och bidra till att skyddet för den enskildes fasta egendom blir mer heltäckande. Samtidigt behöver systemet säkerställa att uppgifterna är korrekta och uppdateras när ett förvaltarskap ändras eller upphör.

Det ska inte behövas ytterligare administrativa åtgärder från den enskilde förvaltaren när ett rättsligt beslut redan har fattats och uppgifterna finns tillgängliga hos det offentliga. Genom bättre samordning och ett effektivare informationsutbyte kan rättssäkerheten stärkas samtidigt som onödig byråkrati minskar.

Riksdagen bör därför ställa sig bakom att se över möjligheterna att införa en automatisk registrering av förvaltarskap hos Lantmäteriet när förvaltarskapet omfattar fast egendom.

Johanna Rantsi (M)